

שיחת לוח chalk talk

לאור הנושא או השאלה שנכתבו על גיליון נייר גדול:

- אילו רעיונות עולים בדעתכם כאשר אתם בוחנים את הרעיון, השאלה או הבעיה?
- כיצד אתם יכולים להתחבר לתגובותיהם של אחרים?
- אילו שאלות עולות בדעתכם כאשר אתם חושבים על הרעיונות ובוחרים תגובות והערות של אחרים?

מטרה

שגרה זו מבקשת מלומדים לבחון רעיונות, שאלות ובעיות באמצעות מענה שקט בכתב לנושא המוצג ולמחשבות של אחרים. "השיחה השקטה" מספקת ללומדים זמן לגלגל מחשבות בלא הפרעה ולבחור מתי הם מוכנים לשקול נקודות מבט אחרות ולהעיר הערות משל עצמם. היא מספקת גמישות במעבר לא-ליניארי בין רעיונות, מאפשרת לנסח שאלות מיד כשהן מתעוררות, ולהשקיע את הזמן הדרוש כדי לחשוב כראוי על המידע שהופק בקבוצה. עצם התהליך של שיחת הלוח מדגיש את בנייתה השיתופית של הבנה – באמצעות העלאת רעיונות, הצגת שאלות זה לזה ופיתוח נוסף של רעיונות. טבעה הפתוח והחקרני של השיחה עושה אותה נגישה מאוד לתלמידים. יתר על כן, כיוון שתלמידים יחידים אינם נדרשים לחתום על הערותיהם, ישנה מידה של אנונימיות שעשויה לשחרר את חלקם להסתכן יותר ולהציע רעיונות נועזים.

בחירת תכנים מתאימים

הגירויים לשיחת הלוח יכולים להיות מילים או צירופים יחידים הקשורים בנושא הלימוד. אבל לעתים קרובות דווקא שאלות מעוררות דיונים וחילופי דברים עשירים יותר. מילים בודדות או הנושא עצמו עשויים לעודד תלמידים לדווח רק את מה שכבר ידוע להם בנושא, בעוד שאלה עשויה להזמין יותר דיון וחשיבה. בניסוח שאלות, חשבו על כאלה שעשויות לחולל נקודות מבט ותגובות מרובות. למשל: "מה היחס בין נקמה ופיוס?" "איך נוכל לדעת מה קרה כאן באמת?" "האם יש להתיר שיבוט?" אל תירתעו מסוגיות או משאלות שנויות במחלוקת. למעשה, שיחת הלוח יכולה לספק סביבה בטוחה ורגועה לדיון בנושאים שעלולים להיות לדין חי בעל? פה. מקורות גירוי אחרים עשויים להיות רעיונות המפתח הקשורים בנושא הנדון, שאלות שכבר עלו בדיונים קודמים, או ציטוטים חשובים מתוך טקסט. בקבוצה גדולה אפשר להשתמש בכמה שאלות הקשורות בנושא הנדון.

שיחת הלוח יכולה לשמש גם לרפלקציה. חשבו לשם כך באילו סוגיות, נושאים או רגעי למידה הייתם רוצים שתלמידיכם יבצעו רפלקציה. למשל, "מה הפתיע אתכם במיוחד ביחידת הלימוד?" "מה קשה

לכם ללמוד בנושא הזה?" "במה הייתם רוצים להשתפר?" "אילו מיומנויות רכשתם בנושא שתוכלו לחלוק עם אחרים?" "איך אתם יודעים שאתם באמת מבינים משהו?"

- 1. הכנה:** כתבו כל גירוי על גיליון נייר גדול והניחו אותם על שולחנות ברחבי החדר. הניחו טושים על השולחנות או חלקו אותם לתלמידים. החליטו אם ברצונכם לחלק תלמידים לקבוצות לצורך שיחת הלוח או שאתם מעדיפים שיסתובבו בחדר בחופשיות. אם תלמידים נשארים יחד כקבוצה, החליטו כמה זמן יוקצה לסיבוב הראשון של שיחת הלוח.
- 2. הציגו את הגירוי:** הזמינו לומדים לחשוב על תגובותיהם לגירוי ולתעד את הרעיונות והשאלות שעלו בדעתם. עודדו לומדים לקרוא תגובות של אחרים ולהוסיף להן הערות ושאלות משלהם.
- 3. סבב:** הקצו ללומדים זמן להסתובב סביב הגיליונות, לקרוא ולהוסיף בהדרגה לגירויים ולתגובות. אם חילקתם לומדים לקבוצות, אולי תרצו שכל קבוצה תשתהה ליד גיליון התיעוד למשך 5 דקות כך שתספיק לפתח שיחה בנושא. חברי כל קבוצה יכולים לעבור יחדיו לגיליונות של קבוצות אחרות, לקרוא בשקט את מה שנכתב שם ולהוסיף תגובות ושאלות משלהם. הרוטציה עוזרת לעתים קרובות להוסיף רעיונות חדשים ל"שיחה" של קבוצה שאולי נתקעה.
- 4. הנחיה:** לפעמים תצטרכו לעזור לחברי קבוצה ולהציע להם סוגים אפשריים של תגובות: חיבור בין רעיונות, הרחבה על רעיונות של אחרים, הערה על מה שאחרים כתבו, בקשה מאחרים להגיב ביתר פירוט וכן הלאה. אין סיבה שאתם עצמכם לא תהיו משתתפים פעילים; בתור שכאלה, הדגימו בעצמכם תגובה להערות ולשאלות והציעו תובנות ותהיות חדשות. לקראת סוף הדיון, סמנו כמה זמן נותר לתגובות.
- 5. שיתוף החשיבה:** אם תלמידים הסתובבו בקבוצה, בקשו מהם לחזור לנקודות המוצא ולקרוא מה שאחרים כתבו על הגיליון "שלחם". הקצו זמן לסקירת הגיליונות השונים אם ישנם יותר מאחד. שאלו את חברי הקבוצה באילו תמונות הבחינו. היכן ראו סוגיות ותגובות משותפות? אילו שאלות הפתיעו אותם? חקרו גם את התהליך עצמו, ושאלו את הקבוצה כיצד התפתחה חשיבתם במהלך שיחת הלוח.